

in mlademu uradniku so vsi pozdravi kar v grlu obtičali. Še hujše jo je bil staknil neki okrajni glavar. Ta je imel navado vedno hoditi na lov. Grof Badeni to izve, pošlje ravno dne 18. avgusta tja nekega uradnika od namestništva in mu naroči, da naj prevzame kar poslovanje okrajnega glavarstva, ako glavarja ne bode doma. Glavar je bil na lovu, došli uradnik je takoj odredil, da uradniki pojdejo v cerkev, kakor je navada ta dan in prevzel vse poslovanje. Okrajni glavar se je nemalo prestrašil, ko je videl, da je že drugi na njegovem mestu, ko se je povrnil z lova.

Učni minister baron Gautsch je že bolj znan. Ko je pod Taaffejem bil minister, ni bil Slovencem nič posebno prijazen. Ta mož se rad peča z raznimi malenkostmi, a za kake večje reforme in potrebe časa pa nima dosti pojma. Rojen je bil 1851. leta, kot sin nekega državnega uradnika in je vzgojen v Terezijanski akademiji. Po dovršenih pravoslovnih študijah je vstopil kot koncipijent pri finančni prokuraturi. 1874. leta ga je Stremayer poklical v učno ministerstvo, — in mu kmalu izročil vodstvo prezidijalne pisarne. 1881. je bil imenovan ravnateljem Terezijanske akademije in leta 1885. je bil postal učni minister. Dne 14. junija letošnjega leta je bil imenovan članom gospodske zbornice. Kot minister si je bil nakopal s svojim dislokacijskim ukazom nasprotje Čehov. Odpravil je bil več srednjih šol zlasti slovanskih, mej drugim tudi kranjsko gimnazijo. Naposled je moral ta ukaz korak za korakom umakniti, a zaupanja si pa Gautsch ni mogel več pridobiti. Gautsch je tako jako škodoval Taaffejevi vladi.

Pravosodni minister grof Gleispach je bil rojen 1846. leta in je poročen z grofinjo Antonijo Batthyanyjevo. Služboval je ves čas pri sodiščih in bil zadnja leta predsednik pri graškem deželni in po smrti Wazerjevi pri nadsodišči. Slovencem ni prijazen. Ko je bil nekaj časa deželni poslanec in odbornik se je kazal odločnega nemškega liberalca.

Finančni minister vitez Bilinski je rojen 1846. leta kot sin nekega grajščaka v Vzhodni Galiciji. Protisemitom prav ne ugaja, ker izvira po materi iz neke krščene židovske rodbine. Bilinski je jako nadarjen. Maturo je bil na gimnaziji napravil z odliko. Ko je dovršil vseučilišče se je habituliral za privatnega docenta za narodno gospodarstvo na vseučilišči v Levovu. Leta 1871. je postal redni profesor in 1878. l. je bil rektor. Spisal je mnogo znanstvenih knjig o narodnem gospodarstvu. Leta 1883. je prišel v državni zbor, kjer je takoj pokazal svojo veliko izvedenost v finančnih vprašanjih. Bil je mej drugim tudi poročevalec o borznem davku. Leta 1893. je pa postal predsednik državnih železnic. Oženjen je s hčerjo tajnega zdravstvenega svetnika dr. Scheiche-ja, ki je postal znan po tem, da je zdravil cesarja Viljema I., ko je bil Nobeling ga napal in obstrelil.

Novi trgovski minister baron Glanz je rojen 1848. leta kot sin 1877. l. umrlega ministerskega svetnika. Po dovršeni gimnaziji se je 1866. leta kot poročnik ude-

ležil vojne, potem je pa dovršil pravoslovne študije in ustopil v državno službo. Služil je v ministerstvu vnanih stvari, v katerem je bil zadnji čas sekcijski načelnik. Vedno se je jako zanimal za trgovska politična vprašanja in je sodeloval pri sklepanju raznih trgovskih pogodb. Z drugo politiko se dosedaj ni dosti pečal. Oženjen je z Ivano pl. Hein.

Poljedelski minister grof Ledebur je rojen 1842. l. kot sin člana gospodske zbornice grofa Adolfa Ledebura, posestnika več grajščin na Češkem. Po mišljenji je konservativec, kar je kazal v češkem deželnem zboru. Nemci niso ravno nezadovoljni z njegovim imenovanjem, ker se je on vedno poganjal za dunajske punktacije. Oženjen je s hčerjo grofa Jaromira Črnina in je svak bivšega ministra grofa Schönborna. Pri vsprejemu uradnikov je omenil, da bode delal za organizacijo kmetskega stanu, kakor je to skušal grof Falkenhayn, posebno je pa naglašal, da bode skrbel za veleposestnike. Pod njegovim ministrovanjem bode torej se v prvi vrsti gledalo, da se Schwarzenbergu, Windischgrätzu itd. ne bode slabo godilo.

Deželnobranbeni minister grof Welserheimb je rojen 1835. leta. Dovršil je višjo vojno šolo in je 1866. v vojni bil krilni pobočnik nadvojvode Albrehta. L. 1880. je postal deželnobranbeni minister in od tistega časa vedno ostal na svojem mestu. S politiko se dosti ne peča, samo nemščino pri vojakihi je rad zagovarjal.

Tako smo ob kratkem opisali nove ministre. Državni poslanec ne bode nobeden razen Badenija, ki se bode dal voliti v gališkem veleposestvu. Hudobni ljudje trdijo, da se sedaj več Avstrija ne bode vladala z Dunaja, temveč iz Levova, kajti močno bode vplival na vladanje ministerskega predsednika brat Ladislav Badeni, ki bode gališki deželni višji maršal.

Politični pregled.

Izjemno stanje v Pragi odpravi se baje že ta mesec. Badeni je za odpravo izjemnega stanja, a grof Thun, namestnik češki ga pa odgovarja, ker on brez izjemnega stanja ne upa vladati. Badeni pa menda Thuna ne bode poslušal. Če sedanjemu češkemu namestniku ne bode všeč odprava izjemnega stanja, naj bode pa odstopil od namestništva. Thun baje na to že tudi misli, samo kompromis za deželnozborske volitve mej konservativnimi in liberalnimi veleposestniki bi rad napravil, da bi zapustil vsaj kaj sledu svojega delovanja. Sedaj je v deželnem zboru 70 konservativnih poslancev izmej veleposestva, po kompromisu bi neki bilo 49 konservativcev in 21 liberalcev. To bi malo vplivalo na razmere v deželnem zboru, a posebno ne, ker tudi konservativni posestniki radi podpirajo nemštvo in liberalizmu ne delajo posebnih ovir. Nemci bodo pa manj priganjali, da se izvrše dunajske punktacije, če brez tega dobe zastopnike iz veleposestva v dež zboru.

Nova vlada in konservativci. — „Vaterland“ ne more dosti prehvaliti grofa Badenija, če tudi nikdo še ne ve, kakšne politike se bode držal Badeni. Manj naudušen je pa zanj „Grazer Volksblatt“, ki se izpodtika nad tem, da bode grof Badeni pobijal radikalne stranke, ničesar se pa ne ve, če bode kaj storil v socialnem oziru. Temu listu se zde najvažnejše socialne reforme. Nam se pač čudno zdi, da se ta graški list tako naudušuje za socialne reforme. To bi menda

moral vedeti, da s sedanjim državnim zborom se v tem oziru ničesa storiti ne da. Najprej je treba temeljite volilne reforme, kakeršno je nameraval grof Taaffe, katero so pa baš konservativci preprečili in baš omenjeni graški listič je posebno jih zaradi tega hvalil, še bolj kot pa „Vaterland“. Nam se zdi, da so gospodje v Gradci bili tako kratkovidni, da so mislili, da bodo konservativci gospodarili, ko se sklene koalicija, a sedaj so se pa že prepričali, da to ni mogoče, ker so vendar v veliki manjšini v državnem zboru.

Grof Badeni in židje. — Nedavno je bil grof Badeni v Galiciji in je v Levovu vsprejel deputacije tarnopolskih, levovskih in krakovskih židov. Pri tej priliki se je izrekel o židih jako pohvalno in naglašal, da ga veseli, da v Galiciji še ni protisemitizma, in upa, da se tudi nikoli v to deželo ne vtihotapi in je ne okuži, kakor je okužil mnoge druge pokrajine v Avstriji in mnogo hudega napravil. Grof Badeni je torej odločen nasprotnik protisemitov. Če bode hotel zatirati protisemitizem, bode pač imel dovolj dela zlasti na Dunaji. Najbliž mu vsa njegova toli hvalisana odločnost ne bode pri tem dosti pomagala. Protisemitizma tudi dosedaj nobena vlada ni gladila, pa se je le razvil. Kdo ve, če ne bode prej v Galiciji, nego si grof Badeni misli. Kmetška stranka sama že diši po protisemitizmu in ta stranka že ima 14 poslancev v deželnem zboru. Da se bode v Galiciji izlegel protisemitizem, skrbeli so že židje, ko so proti kmetom tako nastopili pri volitvah.

Shod levičarjev. — Te dni so imeli levičarji shod na Dunaji. Sklenili so, da se bodo držali dosedanjega svojega programa. Ves shod je pokazal, da levica ni sposobna za nobene nove ideje. Posebno so pa javkali, kako da stranka povsod zgublja zaupanje. Celjsko vprašanje jo je že zelo pripravilo ob zaupanje, poraz na Dunaji je pa tudi slabo vplival za levičarje po vseh kronovinah. Pri vsem tem pa nobeden ni vedel ničesa nasvetovati, kako bi se stranka znova pomagala. Kakšno stališče naj zavzamejo proti novi vladi, o tem niso nič sklepali, ker ne vedo kaj namerava nova vlada, Sploh se pa levica ne upa vladi napovedati opozicije, ker slutiti, da bi brez vladne pomoči pri volitvah utegnili biti popolnoma poražena. Če bi jeli pretiti z opozicijo, bi samo Badenija prisilili, da bi se bolj oprl na Čehe, kar bi pa levičarjem seveda ne bilo ljubo. Klaverno so se bili sešli in klaverno so se razšli, videč, da njih stranki poteka čas.

Bolgarija. — Kako zmedene razmere morajo biti v Bolgariji in kako nasprotstvo je v vseh strankah proti sedanjí vladi, pričuje najbolj najnoveje dejstvo, da so se tri najnasprotnije stranke Cankovci, Karavelovci in Radislavovci zvezali proti vladi. Znano je, kak nasprotnik Rusije je Radislavov in kak prijatelj te je Cankov. Karavelov pa ne to in ne ono. In ti trije ekstremi so se združili, le da skupno pobijajo sedanjo Stojlovo vlado. Res veliko gnjilega mora biti pri tej vladi, če ima tako zavezo nasproti. Verjetno je, da bo Stojlova ta zaveza vrgla. Da na kratko karakterizujemo Stojlova, le povemo, da ni dosti boljši od Stambulova. — Poganjanja glede trgovske pogodbe mej Bolgarijo in Avstrijo so se razbila. Škoda je v tem za avstrijsko železno industrijo, ki je odslej izvažala toliko izdelkov v Bolgarijo, a bo to sedaj zaradi prevelike carine nemogoče postalo.

Armenci v Turčiji. — Znane so neznosne razmere v Armeniji. Dne 30. minolega meseca so nameravali v Carigradu živeči Armenci napraviti demonstracijo proti temu nečloveškemu zatiranju armenskega naroda in so hoteli izročiti vladi spomenico, v kateri zahtevajo, da se že skoro reši armensko vprašanje. V velikem sprevodu so hoteli Armenci s to spomenico k vladi. Toda, ko jih žandarmerija vglela, plane na nje, hoče razkropiti in jih mnogo aretuje. Umevna je razburjenost, ki je na to nastala. Vnel se je pretep. Priskočili so tudi nahujskani mohamedanci na armenske kristjane in udrihali z orožjem po njih. Ubitih ali dosmrtno ranjenih je

bilo nad 200 Armencev. One, katere so zaprli, so po ječah strašno mučili. Zatrjuje se, da so bili mohamedanci že pripravljani na ta napad. Armenci vsi preplašeni so zapustili svoja stanovanja in se zatekli v svoje cerkve in se vanje zaprli. Mohamedanci počenjajo strašno s kristjani, ropajo jih, more in mučijo. Kristjani so v največji nevarnosti pred krvo- ločneži. Tudi iz raznih pokrajin se poroča, da so mohamedanci napali kristjane. — Takoj po prvem izgredu sešli so se evropski poslaniki pri turški vla i v skupni posvet, ter tam stavili ustne predloge glede armenskega vprašanja. Poslaniki so poudarjali grozovitost mohamedancev, ki so morili kristjane in so zahtevali odločno, da oblastva poskrbe za tukajšnji mir. Na vse to je sultan takoj odstavil velikega vezirja Said-pašo, in na njegovo mesto imenoval vezirja Kiamil pašo, ki je že od l. 1885. do 1891. zastopal to častno mesto. Kiamal-paša je Angliji prijazen državnik, vsled česar je sultan storil ta korak, da nekoliko zaupanja dobi pri Angliji, katere se to-li boji. Druzega posebnega turška vlada še ni storila v pomirjenje duhov in čuje se o novih izgredih. Skrajni čas je, da evropske velevlasti odločno stopijo Turčiji na prste in zahtevajo reda in varnosti od nje. Naposled utegne vendar kmalu priti do tega, da se bo morala Turčija umakniti iz Evrope. Prej tudi ne bo miru.

Kuba. — Za vstajo na Kubi so se jeli zanimati tudi Amerikanci. Ni jim povšeči, da hočejo Španjci Kubancem vzeti neodvisnost. Prirejajo se po severoamerikanskih krajih shodi, na katerih se protestuje proti postopanju Španjcev. Pozivljejo se tudi zedinjene države, da priskočijo Kubancem na pomoč. Ti shodi so pomenljivi, ker ob ednem zajemajo Kubanci iz njih srčnost za nadaljni boj, po drugi pa slednjič merodajne faktorje v resnici lahko privedejo do tega, da se zavzamejo Kubancev. Vse kaže, da Kuba ne bo več dolgo španjska naselbina.

Vzhodna Azija. — Mir na Japonskem in Kitajskem še vedno ni utrjen. Mirovni dogovor mej obema državama je pač sklenjen a izvršen še ni. Japonci niso še zapustili kitajskega Port-Arthura, Kitajci pa niso plačali še nobene vojne odškodnine. Japoncem. Mej tem ko se Anglija vtrjuje ondi proti vsakim slučajnostnim, gleda zopet Rusija Japonce po strani, ki še vedno sede na kitajski zemlji, dočim bi Rusija rada sama imela proste roke ondi, posebno glede trgovine. Lahko se zopet kaj izcimi iz vsega tega. Mej Japonci samimi pa vlada velika nevolja zaradi majhnih pridobitev v kljub veliki zmagi nad Kitajci in posebno dolžijo Evropejce, da so krivi teh za nje neugodnih okoliščin. Gledati so jeli pisane Evropejce in v nič manjši nevarnosti niso zdaj tujci na Japonskem kot na Kitajskem.

Obrtnija.

Obrtna reforma in nova vlada.

Še pod Taaffejevim ministerstvom se je izvolil poseben odsek za obrtno reformo, ta odsek je bil sklical posebno enketo, da izve v katerem smislu naj se obrtni red premeni. Izvedenci v obrtnih stvareh iz vseh dežel so povedali svoje želje. Sestavilo se je obširno poročilo o tej enketi. Res da se semtrtja mnenja izvedencev malo nasprotujejo, a vendar v glavnih stvareh je bila njih velika večina jedina. Nobene težave bi odseku ali pa vladi ne delalo sestaviti načrta zakona na podlagi tega poročila in tudi dvomiti ni, da bi se s takim zakonom malemu obrtu znatno pomagalo.